

Julij Słowacki.

V Švici.

Ob stoletnici pesnikovega rojstva poslovenil Vojeslav Molè.

Ta prevod je posvečen Tebi, Ela!

I.

Ódkar izginila kot zlati sen je,
 žge žalost me, polni me hrepenenje;
 ne vem, zakaj s pepelov moja duša
 med angele se vzpeti k njej ne skuša?
 Zakaj ne zleta za neba granico,
 da se spoji s to ljubljeno devico?

II.

V goráh je švicarskih nekje kaskada,
 kjer Aar z vodá blestjenjem sinjim pada.
 Poglej opojni blesk nad vodnim hrumom,
 tam vidiš v pari mavrico nad šumom?
 V megláh srebrnih cela se razveša,
 ne vzburi nič je in je nič ne zmeša;
 le včasih jagnje samo snežnobelo
 gre skozi mavrico, na kraj doline
 cvetoče rože trgat in leščine;
 golob, ki vode se mu zahotelo,
 kot da s tem zlatim bleskom se pohvali,
 tam preleti in v blesku se zrcali.
 Tam sem jo vzrl, v ljubavi vzplamenel sem!
 Da je iz mavrice prišla, verjel sem,
 s potoka pen — in verujem do konca;
 tak jasna bila je od žarkov solnca!
 tak je blestela v angelskem sijaju!
 tak je žarela vsa v zenic smehljaju! —
 Ko so oči uzrle las zavoje,
 zaljubile so v njej oči se moje;
 a za tem čutom, ki ljubav ga sluša,
 je šlo srcé, za srcem šla je duša.
 Tak naglo je začel roman brsteti,
 da čez prepad sem hotel k njej zleteti,

ker bal sem se, da kot prikazen pade,
 — še predno duša krikne, iz sna zbudi se —,
 v prepast, v to mavrico, na dno kaskade
 in zgine in ugasne, raztopi se.
 Boječa sanja dušo je zakrila,
 ker že sem ljubil, že je moja bila.
 Tak prvič srečal samo pod obokom,
 pod mavrice sem sinje-jasnim lokom;
 zavel v me dih ljubavi čarujoči,
 obstal pred njo sem in povetil óči . . .

III.

In šel za njo sem čez goré, doline
 in šla sva skupaj v vznožju te lavine,
 kjer sneg kot plosko veslo do človeka
 stopinj, kot velikansk delfin prihaja;
 s srebrnih mu nozdrvi para vstaja,
 a Rhone iz žrela sinjega priteka.
 Še vem . . . tam v jutru sva soparnem bila.
 S šepetom sva dve srni preplašila;
 in kot da vesta o človeški sreči,
 obstali blizu zlati sta, blesteči,
 potópili pogledov bliskavice
 v devojke moje sinje sta zenice;
 v obraz sta zrli nepremično njeni
 in glava h glavi sta ložili sebi.
 Dejal sem: Zaljubili sta se v tebi!
 Dejal sem . . . Raz zaprti ustni njeni
 smehljaj njen prvi priletel je k meni,
 ah, priletel je, s poti se vrnil je,
 med rože, bisere se v gnezdu skrila je;
 a ko ugledal je pogled moj smeli,
 spremenil v rožo ji obraz je beli.
 A veste? Ni tak v srce segajoča
 rdečica cveta svežega poljoča;
 tak ne zadivlja potnika kraljica
 nadalpskih gor, sneženih gor devica,
 ko ji pod solncem rdijo bela lica:
 kot ta rdečica brez sramú in greha,
 rojena na obličju iz nasmeha.

IV.

In bila srečna sva tedaj in sama,
vozeč se v gorskih jezer blesku sinjem.
Ne vem, če ladja bila je pod nama,
ker z duhi skoraj sem začel živeti,
hoditi po vodáh, skoz vzduh leteti,
a ona me vodila je povsodi!
Ah, bila kakor snežni je labodi,
bilà je jezera kraljica bela;
léteč je plula — ladja z njo letela,
za ladjo jasnost se safirna sula,
za to jasnostjo ribe so hitele,
iz valov so do nje se kdaj povzpele:
In s takim spremstvom sva obdana plula,
smejala v bleskih se krajine sinje.
Ker bila kakor vodne je boginje:
golobje so ji vlekli voz, delfini,
kristalne je palače tam v globini
in v noči krone mesečne imela . . .
Z menoj storiti mogla, kar hotela.

V.

Nekoč sem mislil si pol ure cele,
da v njej se angel božji ne usmeha,
spovedal sem potem se tega greha —
O čujte! — V vznožju Tellove kapele
na kamen prva plaha je skočila,
in da me ljubi, glasno zgovorila.
In znova je poslala nad vodó me;
odrinila čolnič je z grudjo belo . . .
A jaz — ah, kaj je v meni zagorelo!
Kaj angeli ponesejo v nebo me?
Grmeči val me jézera zagrne,
v usmehih se naročje mi razgrne?
Kaj taja se srcé kot led razgreti?
in more duša s krili se povzpeti?
Kaj v njo je angel stopil poln blestenja?
Nasmehov polna je in hrepenenja?
Vsa čuvstva pala so v šumečem letu

na srce, kakor v jati golobice,
 da krila mijejo, pijó solzice
 in čiste razletijo se po nebi . . .
 V tem čoln z menoj poklicala je k sebi.
 In čula jo je ladja, pohitela
 in sama s sinjih vod k njej poletela . . .

VI.

Pod skalno steno in tišino borov
 stoji tišine polna in kolorov
 kapela Tella. Tam je prag nad vali,
 kjer prvokrat izrazi so izdali,
 da v srcih davno se ljubav že krije.
 A pod tem pragom se na vodi vije
 blesk smrek, ki zibljejo se vrh modrine,
 in senca skal; tam zrla sva v globine,
 ko sva izdajala, kaj duša skriva.
 A pod tem pragom val tako se zliva,
 tako se giblje, ziblje, plove, mami,
 da vase dve podobi naju vzel je
 in zbližal ju in zvezal ju z rokami,
 a naju skupen govor le objel je.
 Ah, val, ta val, ta voda blazna, pusta,
 da je celo spojila naju usta,
 a bila s srcem sva samó spojena!
 In polna voda gibanja, pramena
 z blestečim naju krogom je obdala,
 kot angeloma nama zasijala!
 Ko mislim — muči bol me neizmerna.
 O val! neverna voda — in tak verna!

VII.

Nekoč ta angel zlati odpeljal je
 čez jasne loke v jamo me ledeno.
 Tam alabastrovi čist jo dan obdal je;
 tam mraz kraljevsko jasno čelo njeno
 in poljske rože z biseri pokril je;
 in ves obok se v solzah raziskril je;
 a v solzah silfi z jasnostjo ogromno
 so v dežju padali na belo, skromno.

Ko je glasneje zaihtela stena,
zagrnila jo je obleka njena
in vse očem zvedavim je zakrila.
Še roke skrižane je položila
na beli grudi vidni, čeprav zakriti ! . .

In stala nepremična je, opojna,
obdajala jo mavrica prosojna.

A jaz takrat začel sem k njej moliti:
Ave Marija!

Kot bela roža, kadar se razvija,
rdečico kaže z grudi razodete,
rdečica vstala je na licu svete;
zamišljeno je glavo odvrnila,
prst na kristalno steno položila
kot ta, ki riše si ime ljubeče,
kot ta, ki misli misli vse blesteče;
in k meni se je obrnila, rekla:

Mordà za to ljubav bom kdaj v dnu pekla,
mordà bom obsojena med prepade,
vsajena med peklá ledene hlade
kot ta posoda z mavrice in zraka . . .

A res je: če se muči jasnost taka
splojena z zlatim solnčnatim sijajem,
ki led mrazi jo v sebi in zabija:
osvobodi ledú se mi z vzdihljajem . . .

Ave Marija!

(Konec prihodnjič.)

E l a.

Jaz sem te čakal s plamenečimi očmi,
kot čaka dan objemov zvezdnate noči,
da v njenih mre poljubih in se z njo spoji.

A prišla si kot strun srebrnih divni zvok,
ki s čudsnim odmevom plove pod obok,
kot morje tajnostno globok, kot raj visok.

A prišla si kot zvezda tihe polnoči
in si vzblestela v mraku mojih temnih dni,
da hrepenenju moje duše konca ni.

Vojeslav Molè.

Julij Słowacki.

V Švici.

Ob stoletnici pesnikovega rojstva poslovenil Vojeslav Molè.

Ta prevod je posvečen Tebi, Ela!

VIII.

Kjer v belem snegu krone gor žarijo,
tja skupaj pojdeva, nad smrečje, bore;
tja pojdeva, kjer zvončki čred zvonijo!

Kjer v mavrične zavila se kolore
je Jungfrau, solnce pod seboj pustila;
kjer jelen v megli preletuje gore;

kjer v žalosti razvita orlov krila
leteče s senco polnijo oblake:
tja s tabo pojdeva, o moja mila!

A če ne vrneva se z gore take,
ljudje pomislijo, da družba vzela
duhóv je naju, dvignila v oblake;

da sva na zvezdnem lancu se povzpela
in poletela v dalj s plejad grmado.
Le gorska voda nama bo vzšumela
in v dol zbeži z blestečih solz kaskado.

X.

A bilo préveč vonjev je ciprese
in préveč barv, ki v rožicah bleste se;
in že hotela naju je ljubav zavesti —
še vem: pod slapom v jutranji prelesti
bilá sva sama — duš nič strah ne mami —
nad knjigo polno grenkih solz, s solzami.
Tu duh nekak je šepnil mi v ušesa,
naj s knjige se ozrem na njena lica.
Kot angel, ki zapustil je nebesa,

Opomba. Celotni prevod pesnitve izide v moji „Poljski antologiji“. V. M.

je slušala . . . Prozorna rdečica
 ji zlila žalost na obraz blesteči;
 še zdaj ne vem, kako se je zgodilo:
 poljubil sem jo v ustnici žareči,
 in tu, na mojih rokah, srce bílo
 je njeno, bisere oko rosilo.
 Tu naglo v kodrih jasne je kaskade
 premešalo se nekaj in ureklo;
 na naju vsulo se je celo peklo
 vodé, meglé zakrile svet so nama —
 Odsihdob nisva čitala več sama.

XI.

Odslej redkeje zrl sem nje nasmehe,
 vsa tožna, tiha, bela je bledela.
 Iskala v sencah skritih je utehe
 in nad potoki rože v vence plela;
 pri slapov včasih lutnji uglašeni
 postajala je; njen obraz spuščeni
 bil žalosten je; sama kje na strani
 roké na beli vrat si je ložila,
 kot da boji se in kot da se brani.
 Zazrla kdaj se v nebno je višavo
 kot golobica, ki v potoku pije.
 Blodila s stopnjo prosto je, sanjavo
 in brhkost lastovic je izgubila,
 nedolžnost čista celo je ovila.

XII.

Zroč takšno jo, sem hotel se braniti;
 dejal sem: Ljuba, kot je Bog v nebesih,
 vse moraš iz srca mi odpustiti;
 zakaj vsegá le lilija je kriva.
 Glej, včeraj v vrelcu si, ki v šumu sniva
 na jasni loki, vrat in óbraz mila.
 A tam za tabo blizu kot devico
 služabno, čakajočo te s tenčico,
 sem liljo zrl; v jasnosti divni, beli
 je čakala, da prideš iz kopeli.
 Zroč vaju takšni združeni v beloti,

sem mislil, da speč sanjam o lepoti
 nebeških angelov; ves zadržtel sem,
 za droben listek le en sam prijel sem,
 ta listek druge listke je preganil,
 nastal je šum — zbežala si s potoka,
 tako prestrašena se v beg spustila,
 da z grudjo cvetu steblo si zlomila;
 in počilo je kmalu deblo cveta
 in pala lilja je, od tebe zmeta.
 A cvetu bil enak je po beloti
 obraz moj, v mislih o vsej tej krasoti.
 Ah, zjutraj tam, kjer v skalah slap se skriva,
 bil nisem kriv — le lilija je kriva.

XIII.

Plamtela vsa je kot dehteča mira
 in nevede je cela plamenela.
 Postala globlja sta oči safira,
 belota je naročja bolj blestela,
 a senca v divnem ognju so gorela,
 da so na njih venele vse plavice.
 Kot materam tožeče se device
 je tožila se zvezd molčečih morju,
 ko mesec v sen se ziblje na obzorju,
 ko govori ljubeče s cveti duša,
 zamišljena iz lastne misli sluša . . .

XVI.

V trenutku, predno mesec se prikaže,
 molče vsi slavci pod vrtov oboki,
 vsi listi brez šelesta obvisijo
 in tiše dišejo studenci v loki,
 kot da ta zvezda nekaj vsem ukaže,
 pogovori se o čem tihem s svetom
 in z vsakim slavcem, z vsakim listkom, cvetom.
 V trenutku, kadar z mavrico srebrno
 z obzorja Dianin blede prstan vzhaja:
 takrat vsi slavci spet se razječijo,
 vsi listi na drevesih zašumijo,
 iz vseh studencev jek stekleni vstaja.
 V trenutku takem plačeta dve srci

in kar je odpustiti — odpustita
in davnost s pozabljenjem opojita.
V trenutku takem jaz in moja mila
sedela sva na svojem pragu selskem,
o angelskih rečeh sva govorila . . .

XVIII.

Doline, gaji, loke, rek šumenje!
O ne prašujte me po tej edini!
Solzé mi branijo vse govorjenje,
a v govorjenju se budé spomini:
spet vidim jasni, sinji pógled njeni:
usmiljenje začne se v njem buditi;
zrem usta: hočejo me poljubiti;
drhtim — spet sem v omotici ognjeni.
Ne vem več, kam? kje naj solzé zakrijem?
kje naj s samoto temno se ovijem?
Stojim ves bled in nje poteze rišem
in nje ime na vlažni pesek pišem;
in zablodim med rože in ciprese
kot človek, ki zaklad mu vzela beda
in ki zblaznel je in plačoč poseda,
kjer urne na grobeh se žalostijo,
misleč: morda o njej spregovorijo.

XIX.

Pod okni mojimi stoji fontana,
ječi v neskončnem šumu plakajočem:
stoji drevo, kjer v zboru v noč pojočem
živijo slavci; šipa okovana,
ki v njo ozira blede se Dijana
in moje čelo s tožnim bleskom mami.
Budijo me zalitega s solzami
drevo in mesec, ta in ta fontana.
In vstajam bled, skoz okno se oziram,
poslušam plač pri plaču nad dolino,
ječijo slavci, voda spe v daljino;
o njej mi govore. — Srce odpiram,
v molitvi misli smrti si želijo
in sahnem, venem — in, ah, ne umiram . . .
Vsak dan fontane s plačem me budijo.

